

БАКЫ

АХШАМ
ГАЗЕТИАЗЭРБАЙЖАН КП БАКЫ КОМИТЕСИ
ВӘ БАКЫ ШӘНЬЭР ЗЭҮМӘТКЕШ
ДЕПУТАТЛАРЫ СОВЕТИНИН ОРГАНЫОРГАН БК КП АЗЕРБАЙДЖАНА
И БАКИНСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА
ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

№ 244 (2140)

Чәршәнбә, 14 октабр 1964-ЧУ ИЛ

Гијмети 2 гәпик

ЕЛЛӘР-НӘСИЛЛӘР ШАИРИ

Лермонтов һәмин өлмәз сәнәткарларданыр ки, заман вә мәкан онлары елләр, әсрләр вә нәсилләр шаири дәрәчәсинә јүксәлдир. Онун заһирән чох гыса һәјат вә јарадычылыг юлуjenә дә давам едир вә әсрләр кечдикчә дә давам едәчәкдир. Бунун сирри ондадыр ки, Лермонтовун јарадычылығында бөјүк фитри исте'дад, мәзмун долгуналуғу вә јүксәк бәдиилик үзви сурәтдә бирләшмишdir. Буна кәрә дә онун әсәрләринин тәрчүмәси үзәриндә ишләркән, нәинки бәдии зөвг дујур, һәм дә чох фајдалы бир јарадычылыг мәктәби кечмиш олурсан.

Әдәбијат вә бәдии тәрчүмә саһесинде гырх илә јахын иш тәчрүбәмдә ән чох севдијим сәнәткарлардан бири дә Лермонтовдур. Онун әсәрләриндән етдијим тәрчүмәдән бир нечә парчаны охучуларын нәзәринә чатдырмаг истәрдим. Сөзләрә расм едилмиш чанлы бир лөвхә!

Кечә сакит... учалыб көjlәрә аj,
Сүзүлүр сых мешадикдән көлөтәр.
Ахышыр саһила чин-чин, лај-лај,
Ојнашыр шө'lәләрилә ләпәләр...

Бәдии лөвхә илә дәрин ичтимағ мәзмун вәһдәтинә мәшхүр «Jелкән» ше'ри ән көзәл бир нүмунәдир:

Алтында шәфәгли сулар гајнар,
Үстүндә күнәшдән зәрли шүалар.
Фыртына ахтарыр үсјанкар гајыг,
Санки фыртынада асудәлик вар!..

Белә јарыаллегорик ше'рләрдән башга, Лермонтов «Түркүн шикајэтләри» ше'риндә

чар истибдадына гаршы ачыт-дан-ачыға, чәсарәтлә јазыр:
Орда инсан кәнчикән, јоручу кәлир һәјат, Тәсәллини, ләzzәти тә'нәләр тә'гиб едир, Көләлик зәнчириндән гопур инилти-фәрјад... Элизим, һәмин дијар... мәним өз вәтәнимдир.

Лакин Лермонтовун бүтүн јарадычылығынын мәғзини, үмуми идеологи истигамәтини аждын көстәрән ән сәчијјәви әсәр онун «Шаирин өлүмү» адлы шаһ әсәридир. Дани рус шаири Пушкинин өлүмү мұнасибети илә јазылмыш бу, әсәр чар һөкүмәтини вә чар I Николајын өзүнү өлә бир дәһшәтә кәтирмишди ки, онун бујругу илә шаир һәбс едилмиш вә Гафгаза сүркүн олунмушду. Бу ше'рдә Пушкинин гатилләринә аид одлу-гәзәбли мисралар ејни дәрәчәдә Лермонтовун өз гатилләринә дә аиддир:

Еj намәрд аталарын дикбашлы өвладлары!
Еj бәдбәхт нәсилләрин гәбрини тапдајанлар!
Еj гул икән, зүлүмдән-чәфадан зөвг дујанлар!
Еj ачкөз сүрү кими тахт башына јығышан,
Еj һүрријјәт, еj дүна, еj шәрәф чәлладлары!..
Сиз ганун көлкәсindә кизләнирсиз һәр заман,
Сусур һүзурунузда мәһкәмә, һагг, әдаләт...

Шаир бу чәлладлары «Әдаләт мәһкәмәси» илә тәһдиid едирди ки, бу мәһкәмә дә өз һөкмүнү артыг вермишdir:
— Җәлладлара— өлүм; һагга, әдаләтә, ше'рә— әбәди һәјат!

М. РЗАГУЛУЗАДӘ